

národní
úložiště
šedé
literatury

Jaké dřevo pro dřevostavbu?

Beránková, Jitka
2017

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-367290>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 15.08.2022

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Jaké dřevo pro dřevostavbu?

Ing. Jitka Beránková, Ph.D.

Výzkumný a vývojový ústav dřevařský, Praha, s.p.

Prasklé trámy, brouci vylétávající z krovu, hniloba a plísně, zkroucené desky a jiné noční můry uživatelů dřevostaveb se mohou stát realitou pouze v případě, že nebudou dodrženy známé a závazné požadavky na dřevo pro výstavbu. Několik zásad a důležitých informací o požadovaných vlastnostech dřeva Vám přináší Dřevařský ústav v Praze.

Suché dřevo nehraje

Trvalá vlhkost dřeva pod 18 % zaručuje, že dřevo nebude napadeno dřevokazným hmyzem ani dřevokaznou houbou. (U materiálů na bázi dřeva, např. OSB, je hranice vlhkosti nižší!). Proč? Protože většinou u nás žijících dřevokazných organismů suché dřevo prostě „nechutná“. Pro svůj metabolismus a vývoj potřebují vodu obsaženou ve dřevě. Výjimkou může být například odolná dřevomorka. Díky svému původu v nehostinných Himalájích musí být vynalézavá, dokáže si vodu přivádět odjinud pomocí rhizomorf – jakéhosi potrubí – až na metrovou vzdálenost. Ale ani dřevomorka nemůže začít růst a „klást potrubí“ v suchém místě. Proto je vlhkost dřeva naprosto klíčovým a rozhodujícím parametrem. Stavět z čerstvého mokrého dřeva se opravdu nevyplácí!

Vady nejsou vady, ale vlastnosti

V našem slovníku je zaužíváno například pro suky, smolníky, točitost vláken, dřeh či bělové dřevo označení 'vada dřeva'. Nejde však o vadu ve smyslu zhoršení dřeva, jde o jeho naprosto přirozenou vlastnost. Dřevo jako přírodní materiál jiné být nemůže a hodnotit suk jako vadu v podstatě nelze. Pokud je ovšem shluk suků na jednom místě tak výrazný, že může ovlivnit pevnost dřeva, je na místě vymanipulování (vyřezání) dané části.

Vady dřeva: vadí – nevadí?

Jsou však skutečné vady, které použití dřeva skutečně brání. Hniloba v jakémkoli stádiu, přítomnost živého hmyzu ve dřevě, nadměrná točitost nebo nepřesnost opracování jsou vady, které do stavby nepatří. Jejich výskyt opravdu „vadí“. Naopak nevadí trhliny či oblíny bez kůry, ty jsou zcela přirozené a není třeba se jich výrazněji obávat. V pochybnostech stačí využít služeb Dřevařského ústavu a nechat si nejen dřevo, ale i provádění stavby zkontrolovat.

Pro dřevěné konstrukce nebo nosné prvky platí kritéria třídění podle ČSN 73 2824-1 Třídění dřeva podle pevnosti – Část 1: Jehličnaté řezivo (je identická s DIN 4074). Tato norma platí pro jehličnaté řezivo určené pro konstrukční prvky, které se dimenzují podle únosnosti.

Slepené dřevo drží

Při plánování domu padne často otázka, zda použít rostlé (masivní) dřevo nebo dřevo lepené (lamelované, KVH, BSH a uslyšíte možná i jiné zkratky). Poznatky a zkušenosti Dřevařského ústavu prokázaly, že lepené dřevo je pro mnoho aplikací výhodnější, než dřevo rostlé. Procesy lepení dřeva jsou certifikovány, kontrolovány a například dodržení vlhkosti kolem 15 % je nutnou podmínkou pro lepení dřeva. Lidé, kteří přicházejí se dřevem do styku málo, se občas obávají, že se lepený hranol může rozlepit. Tato obava však není na místě, kvalita lepeného dřeva u nás je vysoká a s těmito případy se prakticky nesetkáváme. Navíc lepení dřeva pro nosné účely není taková novinka, jak by se mohlo zdát. Lepené dřevo pro stavby se využívá již více sto let.

OSB není dřevotříska

Při diagnostice budov zjistil Dřevařský ústav zajímavou skutečnost – o nejčastěji používaném velkoplošném materiálu pro dřevostavby – OSB deskách – se šíří mýty a informace, které nejsou pravdivé. Především OSB není žádnou dřevoštěpkovou deskou. Není také dřevotřískovou deskou známou například z nábytku. Jde o desku z orientovaných „na míru“ vyráběných velkých třísek, které jsou cíleně vrstveny a pojeny lepidly s minimálním obsahem škodlivin. Tyto desky mají výborné statické vlastnosti a jsou vyráběny v různých stupních odolnosti proti vlhkosti. OSB je výhodným materiálem pro použití ve výstavbě, je ovšem potřebné důsledně dodržovat nejen správný způsob používání, ale i skladování. Balík desek položený do bahnitě kaluže na stavbě svědčí o diletantství stavební firmy.

Formaldehyd – strašidlo z minulého století

O tom, že formaldehyd je škodlivý plyn, není pochyb. Projevuje se pálením v očích a na sliznicích. Díky médiím víme, že se v hrozivých množstvích uvolňuje třeba z nábytku nebo z dřevotřískových desek. Věděli jste ale, že z oděvu, ve kterém přijdete ze zakouřené restaurace, se uvolní za den víc formaldehydu, než z dřevěné třívrstvé podlahoviny za rok? Ano, dříve se přidával formaldehyd do lepidel za účelem optimalizace vytvrnutí a z těchto materiálů (především dřevotřísek) se uvolňoval. Množství, která se ale uvolňují dnes (a která byla přidána při výrobě) jsou natolik nízká, že nepředstavují žádné riziko pro člověka. Tento problém skutečně existoval, ale dnes patří spíše minulosti. Riziko zvýšeného uvolnění formaldehydu ovšem vzrůstá v případě, že je deska dlouhodobě vlhká – ať už díky kondenzaci vody ve stěně nebo zatékání. V případě, že máte pochybnost, neváhejte se obrátit na Dřevařský ústav, který provede nejen diagnostiku stavby, ale dokáže změřit i množství uvolňovaného formaldehydu.

Důvěřuj, ale prověřuj - nebo nechej prověřit

Důvěra je vynikající, ale velice vzácný stav. Zvláště dnes. Proto je občas dobré, alespoň v důležitých věcech jakou stavba domu bezesporu je, provést kontrolu. To, zda je váš dům postaven z materiálů, které byly uvedeny v projektu, zda se postupuje podle výkresů a zda do otevřené novostavby neprší, můžete ověřit sami nebo to může kontrolovat stavební dozor. Jak ale ověřit, zda je provedena dobře difuzní ochrana – tedy jaká je těsnost domu. Jak ověříte, zda se hluk nešíří jinudy a více, než bylo projektováno. Snadno – využijete nové služby Dřevařského ústavu „Kvalitní stavba“. Tato služba pro investory, stavitele i stavební firmy znamená důkladné prověření budovy, mimo jiné i kvality dřeva a materiálů na bázi dřeva a následné vystavení certifikátu. Ten je dokladem o řádném provedení stavby. A pokud právě vaše stavba požadavek nesplní? Diagnostika se provádí v takovém stupni výstavby objektu, kdy je možné ještě nedostatky bez mimořádných nákladů odstranit. A to stojí za zvážení, nemyslíte?

Kontakt

Výzkumný a vývojový ústav dřevařský, Praha, s.p.

www.vvud.cz